

เทศน์เช้า วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันนี้วันพระด้วย ถ้าวันนี้วันพระด้วย เราจะบอกว่า เราต้องภูมิใจในชีวิตเรานะ เราภูมิใจในชีวิตของเรา เราได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราเกิดมามีพ่อแม่เป็นคนเดียวกันไป

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาใช้ใหม่ จะยากดีมีจน เราก็มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นรัตนตรัยของเราด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น ถ้าทั้งหมดทั้งสิ้น เราเป็นญาติกันโดยธรรมๆ ถ้าเราเป็นญาติกันโดยธรรม เพราะเป็นญาติกันโดยธรรม เกิดมามีชีวิต ชีวิตนี้ต้องมีปาก มีท้อง เราเสมอภาคกันโดยความเป็นมนุษย์ไป เราเสมอภาคกันโดยชีวิตนี้ไป

แล้วเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไป พระพุทธศาสนาสอนเรื่องของทาน เรื่องของศีล เรื่องของภาวนานะ ถ้าสอนเรื่องของทาน เรื่องของศีล เรื่องของภาวนา เวลาสอนลงแล้ว สอนลงที่ไหน สอนลงที่หัวใจของสัตว์โลกไป ถ้าสอนลงที่หัวใจของสัตว์โลก สอนถึงความรู้สึกนี้ไป ถ้าความรู้สึก ถ้ามันรู้จักเสียสละทาน รู้จักการเสียสละ รู้จักการให้อภัย ชีวิตจะมีค่าขึ้นมาทันทีเลย

แต่เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันทุกข์มันยากขึ้นมา เราม่าบ่นมันทุกข์มันยากนะ จะยากจนเข็ญใจขนาดไหน เรามีศาสดาเป็นองค์เดียวกัน จะยากจนเข็ญใจขนาดไหน ถ้าหัวใจมันมีธรรมในหัวใจ มันไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป ศาสนาเป็นที่พึ่ง ศาสนาเป็นที่พึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน “เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด อย่ามีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย”

แต่เราตะเกียกตะกายกันจะเอาอะไรเป็นที่พึ่งล่ะ เราตะเกียกตะกายกันจะหาที่พึ่ง เวลาถูกเกิดมา ถูกเกิดมาต้องอาศัยพ่อแม่เป็นที่พึ่ง หัวใจของเรา หัวใจของเราจะอาศัยอะไรเป็นที่พึ่งล่ะ ก็อาศัยศาสนา ถ้าศาสนา ศาสนาประจำชาติๆ ศาสนาประจำชาติ เราต้องเอาศาสนามาประจำในหัวใจของเรา ถ้าเรามีศาสนามาประจำในหัวใจของเรา นี่เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เวลาสังเวชนียสถานทั้ง ๔ เราไปเพื่อศรัทธา เพื่อความมั่นคงของชีวิตของเรา ถ้าใครมีสติ มีปัญญา มีสติปัญญา หายใจเข้านี้กพุทธ หายใจออกนี้กโธ พุทธะอยู่ในหัวใจของเรานี้ ในหัวใจของเรามีพุทธะ มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีผู้รู้ใจ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไป

แต่ตอนนี้ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานมันเศร้าหมองไป ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานมันเศร้าหมองเพราะอะไร เพราะกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันครอบงำมันไป เพราะกิเลสตัดทอนความทะยานอยากครอบงำ เราถึงได้เกิดมาไง เพราะความไม่รู้ถึงได้เกิดไป แต่จิตนี้มันต้องเกิดตลอดเวลาเห็นไหม จิตนี้คือเรา

เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้เป็นผู้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่พอเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมาเกิดเป็นมนุษย์ สำคัญตนความเป็นมนุษย์นี่ไง แต่มองข้ามหัวใจเราไปไง มองข้ามจิตนี้ไป แต่มองข้ามจิตนี้ไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่มองข้าม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาสิ่งนี้ เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพร้อมทุกๆ อย่าง พร้อมทุกๆ อย่างแล้ว มีพร้อมทุกๆ อย่าง พร้อมทุกๆ อย่างแล้วมันก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า “เราต้องเป็นเช่นนี้ใช้ไหม เราต้องเป็นเช่นนี้ใช้ไหม สิ่งที่เราเห็นออกว่านั่นมันอยู่ที่ไหน”

สิ่งที่เห็นออกว่านั่น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาค้นคว้าในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิชฌายาณ ขำระกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวยวิมุตติสุขๆ สุขแท้ๆ ที่โลกนี้ไม่มี

สิ่งที่เราแสวงหากันนี้เป็นสุขเวทนา ทุกขเวทนา สุขเวทนา ทุกขเวทนามันเป็นที่ความพอใจของคน ถ้าคนมันพอใจมันก็ว่ามันสุขของมัน พอเข้าใจได้ว่าไม่ใช่ความสุขของเรามันก็จะสลัดทิ้ง สลัดทิ้งจะหาความสุขต่อไปข้างหน้าๆ

วิมุตติสุข มันไปจนตรอกในจิตนั้นนะ อาสวักขยญาณ ภวาสวะ ตัณพนันนะ เข้าไปถึงตัณพนัน ไปทำลาย ไปพลิกคว่ำตัณพนันแล้วมันจะมีอะไรอีก นี่ไง ถ้าเสวยวิมุตติสุขๆ วิมุตติสุขมันอยู่ที่นี่ไง อยู่ที่นี้ นี่พูดถึงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเราใช้ไหม เราเกิดมาเรามีศาสดาเป็นองค์เดียวกันนะ เรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งที่อาศัยนะ ถ้าเรามีที่พึ่งที่อาศัย

เราเกิดมาอยากดีมีเงิน เราก็เป็นญาติกัน เราต้องมีน้ำใจต่อกัน เราเป็นบัณฑิตไป เราไม่คบพาล เวลาพาล พาลในหัวใจของเรา ถ้าพาลในหัวใจของเรา มันขัด มันแย้ง มันไม่พอใจอะไรทั้งสิ้น ในหัวใจมันไม่พอใจในหัวใจนี้ พอไม่พอใจแล้วมันแสดงออก พอแสดงออกไปกระทบไปกระทบคนอื่น แต่มันไม่กระทบกระเทือนหัวใจเราเลย เราไม่รู้เลยว่าสิ่งนี้มันเป็นพาล เราไม่รู้

เลย แต่เราคิดว่ามันเป็นความดีๆ แล้วเวลาแสดงออกไป พาล มันพาลย่ำยีในหัวใจของเรา แล้วมันจะย่ำยีคนอื่น เห็นไหม

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ นี่เป็นพระอรหันต์ทั้งหมดเลย เราเลี้ยงลูกจะประสบความสำเร็จอย่างนี้หรือไม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอหิภิกขุ เป็นผู้บวชให้เอง เป็นลูกของท่าน แล้วท่านก็สั่งสอนเป็นพระอรหันต์หมดเลย นี่พ่อตัวอย่างๆ ไง

เวลาเราทำประสบความสำเร็จ เราได้เหรียญตรา ได้โล่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เห็นได้อะไรเลย ได้แต่ความเป็นพระอรหันต์ของสาวก ความเป็นพระอรหันต์ของ ๑,๒๕๐ องค์ เอหิภิกขุคือบวชให้เอง แล้วสอนเอง ประสบความสำเร็จ เห็นไหม แล้วเราเป็นใคร เราเป็นใคร

เราเป็นสาวกสาวกะ เราเป็นผู้ที่ได้ยินได้ฟัง เราต้องมั่นคงของเรา อย่าหวั่นไหว เราหวั่นไหวกัน เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมาวันนี้หวั่นไหว หวั่นไหวแล้วโยนทิ้งเลย ไม่นับถือแล้วศาสนาไม่ทำอะไรทั้งสิ้น ทุกข์ทั้งนั้นเลย ทำแล้วบุญกุศลมันอยู่ไหน ทำแล้วไม่ประสบความสำเร็จเลย

มันไม่ได้คิดถึงกรรมเก่า คนเรานะ เวลากรรมเก่ากรรมใหม่ไฉน เวลาเราเห็นกันในปัจจุบันนี้ ใครทำบุญกุศล ใครมีศรัทธาความเชื่อก็เขาย่ำเหยียดหยันเขา เวลาเราทุกข์เรายากขึ้นมาเราทุกข์เรายากเพราะอะไรละ เราทุกข์เรายากขึ้นมาเพราะการกระทำอันนั้นไฉน แต่ของเขา ที่เขามีความสุขมีความสุขสมบุญของเขาเพราะอะไร เพราะเขาทำของเขา มา เขาทำของเขา มา ไฉน บอกว่า เวลาทำบุญกุศลแล้วทำไมเราไม่ได้อย่างนั้นๆ

ก็เราทำมา เราทำมา เราทำมาจนเกิดเป็นมนุษย์ไฉน เราเกิดเป็นมนุษย์ เราก็มีศักยภาพของความเป็นมนุษย์ไฉน แต่สิ่งที่ทำมาๆ ทำมา มันคืออะไร วาสนาคืออสังขและโอกาส วาสนาคำว่า “บารมี” อสังขวาสนาคืออสังขและโอกาส เขามาของเขา พับๆ ได้ทุกที ไข้อย่างเรามาถึงแล้วเจียนจะไปๆ

นี่เราจะย้อนกลับไปกรรมเก่ากรรมใหม่ไฉน กรรมเก่ากรรมใหม่คือเราทำของเรา มา เราอย่าไปเสียใจของเรา ถ้ามันยังไม่ถึงเวลาของเรา เราก็พยายามทำความดีของเราตลอดไป แล้วถ้าทำความดีของเราไป ถ้ามันมาถึงของเราๆ มาถึงของเรานั้นก็ถึงวาระของเราเท่านั้นนะ วาระของเรา นี่เรื่องของโลกไฉน บอกว่าเราทำแล้วเราไม่สมควรปรารถนา

ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว แต่ความดีเป็นความดีไฉน ความดี ทำความดีแล้วมันเป็นสุจริตธรรมคุ้มครองเรา มันเป็นสุจริต มันมีความอบอุ่นในหัวใจ ถึงมันจะทุกข์มันจะยาก แต่เราก็ทำดีของเรา นะ กัดก้อนเกลือกินมันก็มีรสจืดในหัวใจของเรา แต่ถ้าสิ่งที่เราได้มาด้วยความ

ทุจริต ด้วยความผิดของเรา เราได้สิ่งใดมาแล้วมันไม่สบายใจหรอก มันไม่สบายใจ ทั้งๆ ที่ว่าเรา ต้องอยู่กับสังคม เราต้องอยู่กับโลกนะ เราต้องเสมอภาคกัน เราต้องทำเพื่อเทียมหน้าเทียมตา คนอื่น แต่ในใจของเราละ ถ้ามันได้มาในใจของเรา เห็นไหม

ฉะนั้น ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนตรงนี้ไง ถ้ามันมีความสะอาด ในหัวใจของเรา ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเราๆ ประโยชน์กับเราคือบุญ กุศล ประโยชน์กับเราคือสิ่งที่ว่า ความลับไม่มีในโลก เราไปรู้ของเราเอง ถ้าเราทำความสะอาด ของเรา เราทำของเราแล้ว มันไม่หวั่นไหวใดๆ ทั้งสิ้น สิ่งที่ยุติไปข้างนอก สิ่งยั่วไหว โลก ธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ใ้ฉันนั้นมันสรรเสริญนินทา

หลวงตาท่านพูดประจำ ชอบกินลูกยอ ต้องการให้เขาสรรเสริญ ให้เขาสรรเสริญ ชอบกิน ลูกยอ ใ้พวกชอบกินลูกยอนะไม่มีสิ่งใดเป็นแก่นสาร

เราไม่เอาลูกยอ โลกธรรม ๘ ขนโคกับเขาโค เวลาสรรเสริญนินทาอย่างนั้นนะมันเป็นขน โค ขนโคนะ ในสังคมนี้คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก คนโง่กับคนฉลาดใครมากกว่ากัน คนโง่ ทั้งนั้นนะ แล้วเสียงอย่างนั้นๆ ใ้คนฉลาด ใ้เขาโคๆ นะ เขาโค สิ่งที่ครูบาอาจารย์เราท่านขึ้น ชม ถ้ามันชื่นชม มันถึงเวลาขึ้นมามันชื่นชมอย่างนั้นนะ ถ้าทำได้จริง นี่ขนโคกับเขาโค ถ้าเราจะ เอาเขาโค เราไม่ต้องไปกินลูกยอของใครทั้งสิ้น

ใ้ฉันนั้นมันลูกยอนะ แต่มันเป็นกระแสดังคมนะ สังคมก็เป็นสังคม ทีนี้เราอยู่กับสังคม เวลาหลวงตาท่านพูดอีกละ ธรรมชาติของท่านไม่ขัดไม่แย้งกับใครทั้งสิ้น สัจธรรมความจริงมันเข้า ได้หมดทั้งเม็ดหินเม็ดทรายเลยละ

คนมันจะเลวก็เรื่องของเขา เขาทำกรรมดีกรรมชั่วก็เรื่องของเขา เราไม่ได้ได้กับเขา เสีย กับเขา แต่เห็นแล้วมันสังเวชใจ ธรรมสังเวชๆ เราเห็นสิ่งใดที่มันผิด มันไม่ดี เราสังเวชใจใหม่ ถ้า สังเวชนะ อย่างนี้เราไม่ทำ อย่างนี้เราไม่ทำ เราจะทำแต่สิ่งที่ดีงามของเรา เราจะทำสิ่งที่ดีงาม ของเรา

แล้วทำสิ่งที่ดีงามแล้วได้อะไรขึ้นมาละ ทำสิ่งที่ดีงามไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย

อ้าว! ก็ได้ความดี ความดีที่ว่าทำบุญทิ้งเหวๆ เราทำของเราเป็นความดีของเรา แล้ว ความดีของเราละ ความดีมากขึ้นๆ ความดีจนเป็นความดีแท้ ความดีแท้มันเป็นความดีแท้มา จากไหน ความดีแท้มันมาจากหัวใจ ถ้าความดีแท้ เพราะอะไร

เพราะสิ่งที่มันดี เวลาถือศีล ข้างนอก ข้างใน เวลาถือจากข้างนอก เราละเว้นทั้งหมดเลย นี่ศีลจากภายนอก เวลาศีลจากภายใน เราเว้นทั้งหมดเลย หัวใจเราละเว้นใหม่ ความคิดมันมี

อยู่ใหม่ มโนกรรมๆ แต่ถ้ามันอธิศีลนี่เป็นความปกติของใจ ใจมันเป็นปกติขึ้นมา นี่เวลารักษาศีล ถ้าถือศีลขึ้นมาศีลจากภายใน

ถ้าศีลจากภายในขึ้นมา ถ้ามันละเว้นมาได้หมดแล้ว แล้วถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมาๆ เราจะเห็นเลย เราจะรู้เลย เราจะรู้เลย แล้วจะมีคุณค่ามากเลย ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าใครมีความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบแล้ว มันมีสติสัมปชัญญะ มันรู้พร้อมนะ มันมีความสุข สิ่งที่เราแสวงหามันมีหลักมีเกณฑ์ มันไม่ใช่เลื่อนลอย ไม่ใช่พูดกันแต่ปาก ชอบกินลูกยออะไรให้เขาสรรเสริญนะ แล้วหัวใจมันก็เผาจนไปด้วยไฟ แต่ถ้าเราทำความปกติของใจเราเข้ามา ถ้าจิตมันสงบนะ อยู่ท่ามกลางไฟมันก็เย็นนะ อยู่ท่ามกลางกองไฟมันก็มีความสุข มีความสุขในใจของมันนะ แล้วมีใครรู้กับเราได้

นี่ไม่เป็นอย่างนั้นนะ หน้าไหว้หลังหลอก บั่นหน้ากันไป ไอ้โฮ! มีความสุข...ความสุข ณ เบื้องหน้าเบื้องหลังใจ แต่ธรรมะไม่มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ไม่มีกำมื่อในเรา” แบนหมด ศาสนานี้แบนหมด แบนหมด แล้วให้เราฝึกขึ้นมา ให้เราทำขึ้นมา แล้วไม่เห็นเป็นจริงสักที เขามีความสุขๆ ทำไมเรามีแต่ความเร่าร้อน มีแต่ความทุกข์ยาก

ความทุกข์ยาก มนุษย์เราจะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะของเรา ถ้าความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะของเรา การกระทำ สิ่งที่เราศึกษามา ศึกษามาเป็นวิธีการทั้งนั้น สิ่งที่เราศึกษามา ซึ่งเข้ามาที่ใจของเราทั้งนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติไป สิ่งที่ยึดต่อด้าน สิ่งที่ยึดทำลายการประพฤติปฏิบัติของเราคือกิเลสเราเท่านั้น ไปคาดไปหวัง ไปคาดหมายไปทั่ว ฟุ้งซ่านไปตลอด คิดมรรคคิดผล มันไม่เป็นความจริงหรอก

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบเข้ามา จิตมันต้องสงบเข้ามาก่อน ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนาคือภาวนามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาท่องจำ ไม่ใช่ปัญญาซ้ำแล้วซ้ำเล่า สัจญ์อย่าแล้วอย่าเล่า แล้วกลัวผิดกลัวพลาด กลัวมันจะไม่ประสบความสำเร็จ กลัวไปหมดเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันผิดพลาด ผิดพลาด เราได้รสนะ รสของสมาธิธรรม เรามีความสุขแล้ว รสของปัญญา เวลาปัญญา เวลาหลงตาทำนองสอนนะ สมาธิจับ ปัญญาตัด

รสของสมาธิมันก็เป็นรสชาติหนึ่ง แต่รสของปัญญา ท่านพูดเลยนะ มันไม่มีขอบมีเขต ปัญญานี้มันไปได้ตลอด ปัญญามันค้นคว้าไปได้ทั่ว นั่น! นั่น! นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา ไม่ใช่ปัญญาชี้ท่องจดจำเขามา พอจดจำเขามาแล้วมันกรอบไป เราสังเวช คำก็พุทธพจน์ สองคำก็พุทธพจน์

เราเกิดเป็นมนุษย์นะ ชาวพุทธเรา เรามีศาสดาองค์เดียวกัน เรามีพ่อคนเดียวกันนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศีล สมาธิ ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญา มันแบ่งสุดมยปัญญาคือการศึกษา โลกเราจะเจริญได้ด้วยการศึกษา โลกเราจะเจริญได้ด้วยปัญญา ปัญญาอย่างนี้เป็นวิชาชีพ ปัญญาอย่างนี้เราเข้าใจเรื่องโลก เราเศร้าใจเรื่องความเป็นอยู่

จินตมยปัญญา ปัญญาถึงว่าจินตนาการว่าใครอยากมีเป้าหมายชีวิต ใครอยากเป็นสิ่งใด เรามีจินตนาการเป็นเป้าหมาย

ถ้าภาวนามยปัญญา ไม่มีใครเคยเห็นนะ ถ้ามีคนเคยเห็นนะ เวลาเขาพูดถึงพระพุทธศาสนา สาธุ พุทธพจน์ๆ เราเทิดใส่ศรัทธาไว้ นี่เป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันไม่ใช่ของเรา เห็นใหม่ มีด อาวุธที่เขาไว้ใช้มันไม่ใช่อาวุธของเรา มันก็เป็นอาวุธของคนอื่นทั้งนั้นนะ ถ้าอาวุธที่เราจะใช้เป็นประโยชน์ก็ต้องเป็นอาวุธของเรา ถ้ามันเกิดเป็นปัญญา มันก็ต้องเกิดเป็นปัญญาจากจิตของเรา มันจะไปเอาปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วมาใช้ว่าเป็นประโยชน์กับเราๆ มันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นปัญญาคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่าน สาธุ นี่ไง รื้อสัตว์ชนสัตว์ก็ด้วยธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วันนี้วันสำคัญ สำคัญเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอหิภิกขุ บวชให้เอง แล้วสั่งสอนเองจนเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย นี่ของแท้ๆ ทั้งนั้นนะ แล้วพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ แต่ละองค์ที่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก็เป็นด้วยปัญญาของท่านทั้งนั้นนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ตกแต่งสิ่งใดให้เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ แสดงธรรมแล้วเขาใช้ปัญญาของเขาไตร่ตรอง เขาใช้ปัญญาของเขาขบปัญหา เขาใช้ปัญญาของเขาขบปัญหาในใจของเขา แล้วเขาบรรลุธรรม เขาเห็นธรรม ดวงตาเขาแจ่มแจ้งของเขา นี่คือการกระทำของเขา ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญามันเกิดอย่างนี้ นี่ถ้าปัญญามันเกิดอย่างนี้ เห็นใหม่

เราที่ทำบุญกุศลนี้ระดับของท่าน วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราก็ทำบุญกุศลของเรา เสียสละขึ้นมา มันเป็นบุญ เป็นบุญที่ไหน เป็นบุญที่ว่าเราให้เกียรติตัวเราเอง เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เรายังไม่รู้จักอีกหรือ ถ้าเรารู้จักขึ้นมา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราก็แสดงออก เราแสดงออก

ด้วยการเสียสละ เราแสดงออกด้วยการทำทาน เราทำบุญกุศลกัน ทำทานเสร็จแล้วเขาก็ไป เวียนเทียนกัน เวียนเทียน เคารพพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ๓ รอบ

นี่ก็เหมือนกัน เราก็เวียนในใจของเรา เราก็จะค้นคว้าหาใจของเรา แล้วเราหาพุทธะของเรา ถ้าเราเจอพุทธะของเรา เราไม่ต้องไปที่ไหนเลย เราอยู่ที่ไหน เราเดินที่ไหน เรานั่งที่ไหน เราก็มีพุทธะในใจของเรา แล้วถ้ามีพุทธะในใจของเรา ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต

ดวงใจอยู่กับเรานี้แห้งแล้ง เดินไปเดินมาด้วยความทุกข์ นั่งที่ไหนก็อมทุกข์ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมโอสถ ธรรมโอสถจะแก้ไขหัวใจที่อมทุกข์อยู่ที่นี่ ถ้าหัวใจที่มันอมทุกข์อยู่ที่นี่มันก็เกิดจากคำปริกรรม เกิดจากการนั่งสมาธิ เกิดจากการภาวนา ถ้าเกิดจากการภาวนา มนุษย์จะล่องพันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอุตสาหะของจิตดวงใด จิตดวงใดประพฤติปฏิบัติสมควรแก่ธรรม สมควรแก่ธรรม ธรรมะสิ่งนั้นจะเข้าไปอยู่ในใจดวงนั้น ดวงนั้นนะ ถ้าใจดวงนั้นขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา ใจมันมีค่าอย่างนี้ มนุษย์มันมีค่าอย่างนี้

สิ่งที่เราทำมา ทำมาเป็นประเพณีวัฒนธรรมนะ ไม่เสียหาย เป็นประเพณีวัฒนธรรม สิ่งที่เป็นประเพณีวัฒนธรรม ก็เรามีวัฒนธรรมไง ก็เราเป็นชาวพุทธไง เราเป็นมนุษย์ เรามีวัฒนธรรมนะ เรามีวัฒนธรรมของเรา สิ่งที่ว่าวัฒนธรรมก็เป็นวัฒนธรรมไง วัฒนธรรมมันก็หล่อหลอมเราให้สังคมร่มเย็นเป็นสุขใช้ใหม่ แล้วหัวใจละ มันมีธรรมหรือไม่ ถ้ามีธรรม มันก็ต้องประพฤติปฏิบัติ ต้องฝึกหัดขึ้นมา

เราจะบอกว่า ถ้าเราทำขึ้นมาละ สิ่งใดก็แล้วแต่ หลวงตาท่านพูดอีกทีละ ในห้างสรรพสินค้ามีสินค้าเต็มไปหมดเลย เราไปเดินตากแอร์กัน เดินเข้าเดินออก ไม่มีอะไรติดมือมาเลยไง ถ้าไปเดินตากแอร์ก็ไปเดินตากแอร์ไปเห็นเฉยๆ

นี่ก็เหมือนกัน ภูมิใจ ภูมิใจว่าเป็นชาวพุทธ ภูมิใจว่าเป็นชาวพุทธ สติเป็นอย่างไร สมาธิ รู้จักมันไหม รู้จักสมาธิ ก็ ส.เสื่อ ม.ม้า สระอาไ้ ไ้ นั่นมันชื่อ เราจะเป็นอย่างนั้นชื่อ มนุษย์ใช้ใหม่ เรายังชื่อว่าเป็นมนุษย์ แต่ความทุกข์เต็มหัวใจ

แต่ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา สติรู้จักมันไหม ถ้าสมาธิรู้จักมันไหม ถ้าปัญญา มันเกิดขึ้นนะ โอ้โฮ! เต็มหัวใจ ไม่ไปเดินตากแอร์ มันจะไปอยู่ที่สงบสงัด อยู่ที่ไหนก็มีความสุข ไม่ต้องกระเสือกกระสน

เวลามันทุกข์มันยากน่ะ มันกระเสือกกระสนนะ ที่ไหนนะ มันจะมีความสุขให้เราบ้าง ที่ไหนนะ มันจะผ่อนคลายเราบ้าง แสวงหากันนะ แต่ถ้ามันเป็นความจริงแล้วมัน มันนิ่งอยู่ เห็น

ใหม่ หนึ่งอยู่แล้วอยู่ที่ไหนก็ได้ อยู่ที่ไหนก็ได้ เราอยู่กับพุทธะ เราอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

เบิกบานใหม่ ตื่นใหม่ ความสุขใหม่ แล้วถ้ามันจริงมันเป็นอย่างนั้นนะ ขอให้ทำจริงเถอะ แล้วทำได้จริงแล้วไม่ต้องถามใคร ให้อถามๆ เขานะมันถามเขาเพราะมันยังไม่แน่ใจ

ไม่ต้องถามใคร ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เห็นใหม่ เธอจึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด มันจะกังวลกลางหัวใจนั้น

ศาสนาพุทธนี้มหัศจรรย์มาก เวลาเผยแผ่ไปๆ ผู้ที่ปัญญาชน ผู้ที่มีปัญญานะ เขาจะค้นคว้า เขาจะเชื่อของเขา แสวงหาของเขา เพราะมันตอบใจത്യ มันตอบใจത്യที่มนุษย์ทำได้ มันตอบใจത്യที่สิ่งที่มีชีวิตทำได้ มันตอบใจത്യนะ

ศาสนาอื่นมันทำอย่างไรละ อ่อนนวนให้เขาเป็นคนชี้หรือ แต่พระพุทธศาสนา ถ้ามีสติมีปัญญานะ มันทำท่าย ทำท่าย เราเป็นคนคนหนึ่ง เราก็รักเรามาก เราก็แสวงหาของเราอยู่ แล้วทำไมมันไม่เจอสักที ถ้าไม่เจอสักที เราก็พยายามกระทำของเราให้มันเป็นความจริงขึ้นมา เห็นใหม่ เราถึงเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาไม่เสียชาติเกิด เอวัง